

Vraag	Antwoord	Scores

Opgave 1 Recht van spreken

1 maximumscore 2

a

- Het volgende citaat of een deel ervan (regels 27-37):
“Zebel concludeert ... de dader.” 1

b

- Voorbeelden van een andere mogelijkheid zijn: 1
- De dader erkent zijn schuld / toont spijt / biedt het slachtoffer excuses aan.
- De dader betaalt een schadevergoeding / repareert de schade.

2 maximumscore 2

Doel met uitleg:

- Daders krijgen meer inzicht in de gevolgen van hun handelen en dat kan bijdragen aan een gedragsverandering. Het gesprek draagt daarmee bij aan het doel resocialisatie 1

ook goed:

- Als door het nieuwe inzicht recidive voorkomen wordt dan draagt het gesprek bij aan het doel speciale preventie 1

Het volgende citaat of een deel ervan:

- (regels 38-46) “Daders blijken ...voor slachtoffers.” 1

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 3 Drie van de volgende: – Het slachtoffer mag (sinds 1 januari 2005) bij bepaalde ernstige misdrijfzaken tijdens de zitting vertellen welke gevolgen het strafbare feit voor hem heeft gehad. / Het slachtoffer heeft spreekrecht. – Slachtoffers hebben het recht op informatie over de strafrechtelijke procedure, processtukken. – Slachtoffers hebben de mogelijkheid om schadevergoeding te eisen. – Het OM houdt rekening met de belangen van het slachtoffer bij het nemen van de vervolgingsbeslissing. – Het OM houdt rekening met de belangen van het slachtoffer bij het formuleren van de eis. per juist voorbeeld	1
7	maximumscore 2 Het dilemma van de rechtsstaat houdt in dat rechtshandhaving en rechtsbescherming met elkaar op gespannen voet staan. Het zwijgrecht kan de mogelijkheid beperken om de waarheid te achterhalen en dat gaat ten koste van de rechtshandhaving. Anderzijds beschermt het zwijgrecht een verdachte burger tegen de zeer machtige overheid en is daarmee een middel dat bijdraagt aan rechtsbescherming. <i>Opmerkingen</i> – <i>Alleen wanneer beide kanten van het dilemma in het antwoord correct gegeven zijn, twee scorepunten toekennen.</i> – <i>Als slechts één kant van het dilemma in het antwoord correct verwerkt is, mag geen scorepunt toegekend worden.</i>	
8	maximumscore 4 a • Voorbeelden van barrières zijn onder andere te vinden in het strafprocesrecht. Enkele dwangmiddelen waar de politie alleen onder strikt geformuleerde voorwaarden over kan beschikken, zijn onder andere: (twee van de volgende): – aanhouden – vasthouden – zaken in beslag nemen – huiszoeking doen – telefoon/e-mailberichten aftappen – computer doorzoeken <i>Opmerking</i> <i>Voor het noemen van één juiste barrière mag 1 scorepunt worden toegekend.</i>	2

Vraag	Antwoord	Scores
b	• Het beginsel van de democratische rechtsstaat is het legaliteitsbeginsel / het beginsel dat ook de overheid zich aan de wet moet houden	1
c	• In een democratische rechtsstaat wordt het individu beschermd tegen willekeur van de overheid. Er kan dus pas sprake zijn van een democratische rechtsstaat als willekeur wordt tegengegaan. In de democratische rechtsstaat gebeurt dat door het opstellen van rechtsregels waar ook de overheid zich aan moet houden. Op het moment dat de politie niet aan regels is gebonden, wordt haar optreden voor de burgers onvoorspelbaar en dus willekeurig. De regels waar de politie zich aan moet houden (de zogenaamde 'barrières' uit fragment I) zijn daarom essentieel in een democratische rechtsstaat	1

9 maximumscore 2

Tekstfragment II is te vinden in het programma van de PvdA. De PvdA legt de nadruk op maatschappelijke oorzaken van crimineel gedrag (oorzaak). Preventief handelen heeft de voorkeur en dat begint bij vroegtijdige signalering in de directe leefomgeving (school, thuis, buurt). Van daaruit kun je criminaliteit voorkómen.

Opmerkingen

- *Alleen scorepunten toekennen als de keus van het fragment en de toelichting beide juist zijn.*
- *Als één van beide niet juist is, mogen geen scorepunten worden gegeven.*

10 maximumscore 2

Tekstfragment III is te vinden in het programma van de VVD. De VVD schrijft criminaliteit toe aan rationele keuzes van individuen (oorzaak) en benadrukt het handhaven van rechtsregels. Strenge wetten, straffen en toezicht moeten mensen afhouden van crimineel gedrag.

ook goed:

In de visie van de VVD heeft de overheid de taak haar burgers te beschermen tegen criminaliteit. Criminaliteit bedreigt de vrijheid van de burgers. Strenge wetten en straffen moeten de burgers beschermen.

Opmerkingen

- *Alleen scorepunten toekennen als de keus van het fragment en de toelichting beide juist zijn.*
- *Als één van beide niet juist is, mogen geen scorepunten worden gegeven.*

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 4 Twee van de volgende theorieën met bijbehorende verklaringen: - Gelegenheidstheorie/Rationele keuze theorie Voorbeelden van een verklaring met behulp van deze theorie: • Of mensen bepaalde misdrijven plegen hangt af van de inschatting van een bepaalde situatie (gelegenheid); het plegen van een bepaald misdrijf is het gevolg van een afweging van kosten en baten, waarbij de baten hoger worden ingeschat. In dorpen is minder gelegenheid voor criminaliteit terwijl de pakkans hoger ingeschat wordt, onder andere omdat het moeilijker is om onder te duiken in de anonimiteit. • Volgens de gelegenheidstheorie wordt het niveau van criminaliteit mede bepaald door de aanwezigheid van potentiële daders. Dorpen trekken minder potentiële daders aan, onder andere omdat er minder doelwitten zijn. • Volgens de gelegenheidstheorie wordt het niveau van criminaliteit mede bepaald door de aanwezigheid van geschikte doelwitten. Die zijn in dorpen minder aanwezig dan in grote steden. - Sociale controletheorie • Volgens deze theorie wordt crimineel gedrag verhinderd door de pijnlijke of vervelende gevolgen van formele en informele sociale controle. De sociale controle in dorpen is groter dan in grote steden, waardoor de kans dat inwoners crimineel gedrag vertonen kleiner is. - Bindingstheorie/Integratietheorie • Volgens de bindingstheorie werken maatschappelijke bindingen of sterke integratie van mensen in intermediaire groepen (gezin, school, vriendengroep) remmend op criminele impulsen. In dorpen is de sociale cohesie groter dan in grote steden dus worden mensen in dorpen sterker geremd in hun criminele impulsen.	
	voor het noemen van een juiste theorie	1
	voor het noemen van de juiste bijbehorende verklaring	1